

Nova Strava

Leto I.
Štev. 19
Posamezna številka
Din 1.—
Izhaja vsak prvi in tretji četrtek v mesecu

Naročnina
Mesečno Din 3.—
Četrletno „ 10.—
Polletno „ 15.—
Celoletno „ 25.—
Uredništvo in uprava:
Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 8
Telefon št. 2132
Rokopisov ne vračamo — Pošta št. rač. 17.177.

SOCIJALNO - POLITIČNI IN STROKOVNI LIST.

Narodno uprašanje je socialno uprašanje!

Mir na zemlji

Ko so po svetovni vojni v Parizu sklepali mirovne pogodbe, ki naj bi zaključile štiriletno pravo mesarsko klanje človeškega rodu, so državniki vseh narodov in vseh držav iz treh delov sveta s svetimi prisegami in s povzdignjenimi besedami trpečemu ljudstvu zatrjevali in oznanjevali, da nikdar več do vojne priti ne sme, da se morajo med narodi in državami nastali spori mirno, brez kanonov in pušk rešiti. Človeški rod je v svetovni vojni pretrpel toliko grozot in uničil neprecenljiva bogastva gmotnega in prosvetnega značaja, da mora postati sposoben, da sožitje med narodi in državami urejuje po načelih socialne pravičnosti, civilizacije in krščanske kulture, ne da bi segel po morilnem orodju. Vsem je bila strašna svetovna vojna še živo in neposredno v spominu, tako da je verjetno, da je bila želja in volja po splošnem miru na zemlji res iskrena in pošena brez izjeme pri vseh narodih. Svetovna diplomacija se je trudila, da ustvari vsenarodne in meddržavne organizacije, ki naj ljudstvo povežejo v medsebojno bratstvo in prijateljstvo ter tako človeški rod usposobijo k lepšemu kulturnemu in socialnemu sožitju brez medsebojnega sovraštva in pohlepa posameznih narodov, da vladajo nad drugimi narodi ali izkoriščajo njegova bogastva. K tem meddržavnim in mednarodnim organizacijam spada v prvi vrsti Društvo narodov, ki naj predstavlja svetovno narodno skupščino, ki naj bo edina pristojna, da vodi usodo narodov po drugih potih, ki ne vodijo preko bojnih poljan in mrtvih trupel. K tej skušnji naj bi se narodi sestajali v prijateljskem razpoloženju, med seboj enakopravni in moralno tako močni v medsebojni povezanosti, da bi vsakogar, ki bi grešil proti načelom Društva narodov, s skupnimi in solidarnimi sredstvi prisilili k spoštovanju vsečloveške volje po splošnem miru na zemlji. Društvo narodov stoji ob strani Mednarodno rabsodišče v Haagu. Važno vlogo v prizadevanju za ohranitev svetovnega miru igra tudi Mednarodni urad dela, ki naj s svojimi zborovanji in sklepi pospešuje med narodi socialno pravično ureditev družabnega življenja ter na ta način odstranjuje mednarodna gospodarska in socialna trenja. Socialna zadovoljnost posameznih narodov ima biti najučinkovitejše jamstvo za mir.

V kratkem času po vojni je bilo ustvarjeno nebroj mednarodnih pogodb, obdržano je bilo na sto in sto konferenc, ki so razpravljale in sklepale o organizaciji mednarodnega miru. Politiki in državniki vseh narodov niso opustili nobene prilike, da ne bi izjavljali, kako politična prizadevanja vsakega naroda služijo samo koristim miru. Evropsko in svetovno ozračje je prenasršeno besede: mir. Vseposvoda se govori samo o potrebah miru. Neprestano čujemo grozljive onime, ki bi na kakršenkoli način ogrožali mir na zemlji. Oglašja se

Dva svetova

V času dobre konjunktore in splošnega gospodarskega stanja v letih pred svetovno vojno so tvorili obrtniki, trgovci, uradniki oziroma nameščenci del meščanstva. Zavestno po položaju in po tradicijah ter po vzgoji so se ločili od proletarijata. Toda prišle so povojne razmere, in z njimi zniževanje plač pod vrednost delovne sile in nizka kupna moč. Vse to je sčasoma zblizalo meščanske sloje s proletarijatom, izmed katerih sta najbolj sproletarizirana javni nameščenec in delavec.

Poleg opisanega materialnega stanja nameščenca in delavca nastajajo novi veleobrati, ki spodrivajo male obrtnike, trgovcem pa jemlje konkurenca vedno več konsumentov. Celo odvetnikom in zdravnikom se je dohodek znižal, da so se morali pomakniti na lestvici blagostanja za nekaj korakov navzdol, oddaljujoč se tako od višje kaste.

Nastala sta dva točno ločena sveta: nezasičeno kopičenje bogastva in obubožanje. O tem prinaša svetovno časopisje strahotna poročila, ki potrjujejo naše govorice trditve.

V Ameriki so nedavno zaklali milijon krav samo zaradi tega, ker ni bilo moč mleka več za dobro ceno prodati. V nekem južno-ameriškem mestu so nekaj časa zlivali dnevno 200.000 litrov mleka v vodo, ker zanj ni bilo primernih odjemalcev. V celi Ameriki pa so imeli tiste čase nad 10 milijonov brezposelnih; večina od njih ni vedela kaj bo jutri jedla.

V Holandiji so nad 100.000 mladih prašičev porabili za izdelavo mila, samo da so mogli cene svinjskega mesa obdržati na prejšnji višini.

Farmarji iz Brazilije so od enoletnega kavinega donosa uničili dva in pol milijona vreč kave. Večinoma so jo sežgali v pečeh namesto drugega kuriva, deloma so jo vsuli v morje. Rudarji so bili seveda brezposelni zaradi premajhne premogove potrošnje.

Ribiči so imeli nedavno izreden plen. Rib pa niso podarili revnemu ljudstvu ob bretonski obali, ampak so jih na milijone pometali nazaj v morje. Isto je bilo s slaniki in vendar niso mogli ribiči trditi, da ni na svetu ljudi, ki bi stradali kruha.

Argentinijska dežela v južni Ameriki je imela izredno dobro vinsko letino; toda grozdje ni prišlo niti do ust revnim ljudem. Nad pol milijona kilogramov so ga uničili.

V neki vasi na Holandskem je pustila samo ena vas, da je propadlo 16.000 kilogramov paradižnikov, 60.000 kg fižola in 30.000 kg salate zato, ker ni bilo kupcev, ki bi vse pokupili po višjih cenah. Istočasno javlja ženevski po-

možni odbor za lajšanje bede, poročila o stradanju ljudstva po mnogih delih sveta. Iz njegove statistike je razvidno, da je umrlo leta 1933 za lakoto dva milijona 300 tisoč ljudi. V istem času pa so uničili 568.000 vagonov pšenice, 144 vagonov riža, 267.000 vreč sladkorja ter dva in pol milijona vreč kave zato, da se ne bi mogla znižati cena omenjenih življenjskih potrebščin.

Omenili smo eno leto stare podatke, ki tako strahovito obdolžujejo največjega sovražnika milijonov človeških življenj — kapitalizem. Postopek farmarjev in svetovnega kapitala sploh ustvarja dva popolnoma ločena sveta.

V naših razmerah smo delavci zelo skromni; saj se zadovoljimo celo z uzakonitvijo minimalnih mezd, dasiravno nam ne prinašajo onih koristi, ki smo jih pričakovali in s stradanjem

zaslužili. Cene življenjskih potrebščin so se zvišale za 20 do 40 odstotkov, naše mezde pa padajo, ali ostajajo na isti višini. Kljub uzakonitvi minimalnih mezd je naš življenjski standart padel še globlje pod eksistenčni minimum. Proletarizacija delavcev in nameščen-
cev se nadaljuje s skrajno doslednostjo.

Kriza je v zadnjem času vrgla v svoj vrtnec še nove sveže sile duševnih delavcev, t. j. inženere, tehnike, učitelje in profesorje. Njihova leta teko, toda zboljšanja ni.

Delavstvo vseh narodov uvideva razrvanost človeškega življenja, ker ne more iti mirno mimo teh obupnih razmer. Dušljivo okolje na vasi, v industrijskem kraju ali v mestu mora najti izhod iz križev in težav, da ne bo človeške družbe prehitel usodni čas. Moč in pravico delite mogočniki sveta s celokupnim človeštvom, tedaj tudi s proletarijatom, da bo bodočnost za oba sveta obnovljena, lepša in pravičnejša.

100letnica rojstva Mihe Vošnjaka

Dne 18. septembra letos je poteklo 100 let, kar se je rodil oče slovenskega zadružništva.

Vse zadruge in zveze v Sloveniji se z največjim spoštovanjem spominjajo tega velikega moža, ki je vtisnil pečat novega gospodarskega sistema v našem narodnem gospodarstvu.

Miha Vošnjak se je predvsem omejil na kreditno zadružništvo, ker so takratne razmere naravnost klicale po združitvi malih varčevalcev, da v strnjenih vrstah odbijejo naval in prodiranje nemškega kapitala v naše slovenske vasi in domove.

Miha Vošnjak ima neveljave zasluge za narodno prebujenje in osamosvojitve slovenskega malega kmeta v boju proti suženjstvu nemško-šovinistične invazije posebno na Spodnjem Štajerskem in drugih obmeinih in narodno ogroženih krajih.

Pravilno je razumel, da se narodno ogrožene postojanke ne dajo obdržati samo z živio-klici, da jim je pač treba gospodarsko neodvisne hrbtnice.

Moč prodirajočega nemško-šovinističnega kapitala sicer ni bila zlomljena, a spričo nastopa Mihe Vošnjaka močno oslabiljena in na mnogih krajih obrezuspešena.

Iz takratnega kreditnega zadružništva so se razvile še druge panoge zadružnega gospodarstva, ki so ga verni in zgledni zadružni nasledniki do danes pripeljali do take višine, da se mimo in proti zadružnemu gospodarstvu ne morejo uveljaviti prav nobeni gospodarski ukrepi.

Zadružništvo je postalo danes činitelj, s katerim je treba računati in ki bo nekoč uveljavilo zadružni gospodarski sistem v državi.

Očeta slovenskega zadružništva se zato spominjamo z največjim spoštovanjem, ker je le on pokazal pota in način, kako se brani mal človek in mali kmet vpliva in kapitalističnega izkoriščevalnega sistema.

Slava Mihaelu Vošnjaku!

Proletarijat v nemilosti

Delavci niso ljubljenci sovjetske vlade, kot so bili nekdanj. Počasi prihaja na isto mesto, kot ga imajo delavci v drugih državah in na njihovo mesto prihaja nov višji razred — mozek sovjetske unije.

Genij sedaj v Rusiji ne bo umiral od gladi. Država jih je vpregla v službo države in jih dobro plača, tako dobro, da je postal umetniški talent sinonimen s pojmom bogastva.

Dobro so tudi plačani tehniki in upravni uradniki.

Po 20 letih komunističnega režima so na najslabšem poljedelci. Situacija delavcev se ni veliko izboljšala in na mesto prejšnjega plemišva je nastopila inteligenca, katera je dosegla vse privilegije, ki so jih obljubljali zatiranemu delavskemu razredu.

«The Amer. Mercury» Ridgefield.

mednarodnih — nastane

vsled nepotrebnih

obljub

Roger W. Babson.

Človek postaja žalosten in otožen, ker se mu zdi, da ni rešitve, da svetovni pokol pride in da ni sile, ki bi to strašno dejanje mogla in hotela preprečiti. Človek misli na napredek znanosti, na zmage demokracije, na razvoj socialne reforme družbe, na velike ideje, ki so v preteklosti preobrazovale svet in rodove. Človek postaja žalosten in otožen, ker se mu zdi, da ni rešitve, da svetovni pokol pride in da ni sile, ki bi to strašno dejanje mogla in hotela preprečiti.

90% nespornostov — osebnih, političnih in

Politična prostitucija, vreden in blagovaren vrenje v industriji in gospodarska negotovost dajajo točno sliko današnjega življenja

V skrbi za bodočnost naroda in države, v strahu za socialne in kulturne koristi človeka smo upravičeni, da čakamo na mobilizacijo teh sil. Če Japoncu vera daje orožje v roke, ga mora kristjanski narod nasprotno iztrgati iz rok.

Ali so služkinje zadostno zavarovane?

V letu 1925. bi moralo stopiti v veljavo zavarovanje delavcev za slučaj starosti, onemoglosti in smrti. To se ni zgodilo, delavci so morali čakati do letošnjega septembra, da je bila uveljavljena ta socialna, gospodarsko in zdravstveno nedvomno ena najvažnejših panog javno-pravnega zavarovanja. Po svoji socialni in gospodarski pomembnosti delavsko rentno zavarovanje presega tudi važnost vseh privatno-pravnih zavarovanj. Z uvedbo delavskega pokojninskega zavarovanja je bil stavljen z dnevnega reda najpomembnejši socialno-gospodarski problem naše mlade države, ki se mora s pojačano odločnostjo in skrbnostjo pobrigati, da svoje notranje socialno-gospodarsko življenje tako uredi, da bo služilo notranji moči naroda in zunanemu ugledu države. Prav za prav problem ni stavljen z dnevnega reda, z realizacijo skromnih začetkov delavskega pokojninskega zavarovanja je on samo pridobil na svoji aktualnosti in življenjski vrednosti. Danes velikih socialnih in gospodarskih dobrot socialnega zavarovanja ne znamo še prav preceniti in zato morda tudi še nismo sposobni, da bi z objektivno kritiko pravilno pretehtali pravo nacionalno pomembnost in dalekosežnost zakona, ki mora s svojim učinkom blagodejno poseči v najrevnejše domovanje jugoslovanskega naroda.

Za praktično gospodarsko-socialno vrednost delavskega pokojninskega zavarovanja bi se morali v prvi vrsti zanimati zavarovanci sami. Tudi delodajalci morajo vedeti, da je brez teh panog zavarovanja socialen gospodarski razvoj celote in posameznika nemogoč, zato bo prav, ako delodajalci probleme tega zavarovanja smatrajo kot važen del splošno-gospodarskih problemov. Naše občine bodo čez čas spoznale, da so njih bremena iz naslova starostne in onemoglostne preskrbe občanov znatno olajšana in proračuni oproščeni za druge koristne občinske potrebe.

Ko opazujemo prve korake delavskega pokojninskega zavarovanja v življenje, ne smemo od veselja postati lahkomišelnosti in prezreti glavne nedostatke, ki jih to zavarovanje ima. Danes se hočemo dotakniti zopet ene točke, ki je za velik del zavarovancev posebno važna. V mislih imamo služkinje. Na ta problem bi radi opozorili ženske organizacije, zlasti one, ki imajo v svojih programih tudi skrb za gospodinjstvo pomočnice. Tudi naše strokovne organizacije naj o tem problemu razpravljajo in store potrebne sklepe v cilju izboljšanja starostne in onemoglostne preskrbe služkinj. Podčrtali smo že večkrat, da je pokojninsko zavarovanje delavcev po svojih dajativah zelo skromno in da pokojnine niti malo ne bodo zadostovale za preživljanje. One so samo skromna pomoč k ostalim virom vzdrževanja, če pa teh virov ni, pokojnina svojega socialnega namena ne bo izpolnila. Poprečna mesečna pokojnina bo

znašala okoli 270 Din. Delavec, ki bo živel v skupnem gospodinjstvu s svojimi zaposlenimi otroci ali bo imel kak skromen kotiček v svoji rojstni kmetijski hiši ali vasi, bo ta znesek mogel še nekam koristno uporabiti. Delavec pa, ki nima nikogar, h kateremu bi se v starosti in onemoglosti zatekel, bo s tem zneskom ostal berač na cesti in njegova jesen življenja niti skromnih sončnih žarkov ne bo imela. K tem reševanjem spadajo zlasti služkinje. Mlado kmečko dekle zapusti domačo hišo, gre v svet, na dom pridejo novi ljudje, duševne vezi se iz leta v leto trgajo — slovensko dekle-služkinja je ostala sama v svetu; nima več doma. Ko pride bolezen, starost ali onemoglost je taka revica odvisna od milosti tujih ljudi, od pomoči javnih korporacij. Socialno zavarovanje, ako bi bilo dobro in socialnim potrebam ustrežajoče, bi socialni položaj služkinj znatno izboljšalo. Ugotoviti pa moramo, da je ravno zavarovanje teh oseb, ki žive v najnevarnejših socialnih prilikah, zelo nepopolno urejeno. Služkinje tvorijo v zavarovanju nesocialno izjemo, namesto da bi to bilo nasprotno. Zavarovanje služkinj ni urejeno po istih socialnih in računskih načelih, kakor je to za ostale zavarovance. Osnove zavarovanja so pri služkinjah znatno poslabšane, kajti zavarovanje ni izvedeno na temelju dejanskih prejemkov služkinj, temveč na mnogo nižji osnovi. Na ta način so dajatve v zavarovalnem slučaju nizke in v nobenem razmerju s prejemki služkinj. Zavarovanje je izvedeno na osnovi tako imenovanega kategoriziranega zaslužka, in sicer odgovarja ta zaslužek v mestih četrtemu meznemu razredu ali Din 11.60 zavarovane mezde, na deželi pa tretjemu razredu ali Din 8.—, tako da znaša podpora v primeru bolezni dnevno Din 7.33, odnosno Din 6.40, čeprav so prejemki služkinje znašali dnevno Din 20.— ali več. Kako naj dekle ob bolezni živi s to podporo? Redki so primeri, ko služkinja ob bolezni ostane preskrbljena pri gospodinjstvu. Temu odgovarjajoči so tudi pokojninski zneski v slučaju starosti in onemoglosti. Potreba po starostnem in invalidskem zavarovanju je bila že od nekdaj najbolj očitna za služkinje. Ako bi bila služkinja več ko deset let zaposlena v mestih, t. j. zavarovana v 4. meznem razredu, znaša mesečna zavarovalna premija samo Din 8.70, mesečna pokojnina pa tudi samo Din 104.40, odnosno Din 69.60 pri manj kakor desetletnem zavarovanju. V tretjem razredu (za služkinje v manjših krajih) znaša pokojnina Din 86.40, odnosno Din 57.60 — na mesec!

V prvi vrsti imajo gospodinjstvo socialno in kulturno dolžnost, da se za izboljšanje zavarovanja svojih pomočnic z vsemi sredstvi zavzamejo.

Tudi Delavska zbornica naj stori svojo dolžnost!

Resolucija

sprejeta na delegatskem zboru v Kranju

Delegatski zbor NSZ je v prvi vrsti namenjen organizacijskim vprašanjem in potrebam. Delegatski zbor pa smatra za potrebno, da tudi k nekaterim vprašanjem našega socialnega, gospodarskega in političnega življenja podčrta svoje mnenje in stališče.

1.

Narodno delavstvo hoče biti organizirano v samostojni strokovni organizaciji, ki sloni na načelih narodnosti in krepkega socialnega napredka potom razvoja socialno-političnih reform v zaščito delovnega človeka pred izkoriščanjem po materialističnem kapitalizmu ali po duševnem zaslužku. Narodno delavstvo prizna in spoštuje potrebo vse delavske solidarnosti, toda pri spoštovanju in uvaževanju ideoloških osnov našega pokreta.

Narodno delavstvo mora ponovno izreči svoje prepričanje, da je NSZ nujno potreben činitelj pri prizadevanjih za našo notranjepolitično konsolidacijo in pri reševanju vseh vprašanj, ki imajo namen dvigati socialno-gospodarski standard naroda in države. Narodni delavski strokovni pokret odgovarja nacionalnim potrebam države in naroda in je zato močna

opora v zidovju državne zgradbe. Brez narodno zavednega in državi brezpogojno udanega delavstva državna stavba ni položena na trajne temelje.

Delegatski zbor vidi v NSZ edino organizacijsko sredstvo, ki jamči za vsestransko koristen strokovni pokret delavstva in ki jača nacionalno in državno zavest delavstva. Ponosni na svojo NSZ kličemo delavstvu: hitite v naše vrste.

2.

Narodni in socialni strokovni pokret delavstva mora sloneti samo na najsolidnejših demokratičnih načelih. Čim bolj podčrtavamo nacionalne in socialne težnje, tem bolj se moramo zavedati, da bo tem težnjam moglo biti zadoščeno edino in samo z najizrazitejšimi demokratičnimi metodami ureditve vsega našega narodnega in državnega življenja. Po nujni posledici svojega programa moramo biti najizrazitejši nasprotniki kakršnihkoli diktatur, ki nikdar ne morejo biti ljudske in socialno pravične. Zavračamo fašizem, hitlerizem in komunizem: vsi ti ideološki pokreti so duhu našega naroda, zlasti delavstva tuji in bi bila presaditev teh ideologij na naša tla zločinsko početje. Naša

borbenost in neustrašenost za nacionalne in socialne pravice našega človeka nima nobene idejne, niti taktične zveze z ideološko vsebino fašističnega, komunističnega ali hitlerjanskega pokreta.

3.

Za nas je jasno, da more delavski strokovni pokret izvajati uspehe, koristne za vse delavstvo v državi, ako zahteva tako socialno in gospodarsko politiko, ki ima svoje korenine v priznanju državnega in narodnega edinstva. To edinstvo za nas ni politično vprašanje, temveč ima samo socialno in gospodarsko vrednost. V tem edinstvu vidimo jamstvo za vsesplošni napredek v državi in pravično zaščito nas slovenskih delavcev, ki moremo samo kot enakopravni in enakopravni državljani zahtevati popolno zaščito posebnih slovenskih socialnih in gospodarskih potreb. Borba za koristi slovenstva ne sme biti političnega značaja, ker politika pogosto izgublja razsodnost in more v gospodarskem in socialnem pogledu mnogo škodovati. Kot delavski strokovni pokret moramo najodločnejše obsojati politične strasti, ker vidimo, da te strasti postavljajo v ozadje nujne gospodarske in socialne zadeve in stalno kale vodo, v kateri brezskrbneje ribarijo sovražniki delavstva in vsega naroda.

Samo na osnovi načela državnega in narodnega edinstva smo pravno in moralno upravičeni, da zahtevamo od državne oblasti koristno upoštevanje posebnih gospodarskih in socialnih prilik Slovenije, ki mora dati svojim ljudem doma zaslužek. Avtarkija narodov, plemen ali pokrajin v državi pomeni za Slovenijo gospodarsko in socialno smrt. Slovenija mora ostati izvozna pokrajina produktov, ne ljudi. Tak mora biti načrt državne gospodarske politike.

4.

Delavski strokovni pokret mora biti svoboden; ne sme biti oviran ne po delodajalcih, ne po posameznih drugih strokovnih pokretil, ne po neutemeljenih policijskih predpisih. Za strokovni pokret je potrebna najširša svoboda tiska in besede, svoboda zborovanj. Kakor za strokovni pokret zahtevamo najširšo svobodo in neodvisnost na vse strani, tako moramo v lastnem strokovnem pokretu poznati samo disciplinirano svobodo posameznika in posameznikov, ki morajo vedno splošne koristi našega pokreta nadrediti osebnim in krajevnim potrebam ali željam. Naš strokovni pokret bo močan samo s složnim članstvom, ki ceni bratstvo in tovarištvo in ima v sebi one moralne kvalitete, ki dajejo človeku trajnost v značaju in ki ga usposablja, da pri njem ne vlada strast, temveč mirna pamet in dobro srce. Mi vemo, da se v narodni strokovni pokret vtihoaplajo elementi z grdimi nameni razdvajanja in slabitve naših vrst. Na to dejstvo moramo biti posebno pazljivi: Zato svoboda akcij v našem notranjem organizacijskem življenju ne sme biti divja, temveč urejena na strogih demokra-

tičnih načelih, zlasti na načelih avtonomnega vladanja organizacije po članih samih. Kot svobodni in demokratični ter idejno revolucionarni delavski pokret moramo najodločnejše zavračati vsako vmešavanje oblasti v notranje organizacijske zadeve, dokler ni izrečena beseda po članstvu, organiziranem v NSZ. Z gnusom pa zavračamo ovadne organizacije na instance izven organizacijskih organov NSZ.

5.

Narodni delavski strokovni pokret mora biti kulturen pokret, ki spoštuje etiko in moralo. Svoje sile hočemo posvetiti kulturni izobrazbi članstva in moralni jakosti organizacij in članov. V mislih imamo predvsem mladino, ki mora v naš pokret prinesiti sveže sile, ki bodo gradile na novih oblikah boljšega družabnega reda. Zaščita dece in mladine je sestavni del našega strokovnega pokreta. Vemo pa, da je kulturna in moralna zaščita delavskih otrok in družin brez materialnih sredstev nemogoča. Pokreniti moramo gibanje za zaščito delavskih družin s pomočjo posebnih družinskih izenačevalnih fondov.

6.

Odklanjam razredno borbo in smo zagovorniki vsenarodne skupnosti in solidarnosti. Zato upravičeno računamo na pomoč naroda v boju za naše socialne pravice. Narod nam mora priznati neomejeno pravico organiziranja uporabe stavke in onih metod stavke, ki jamčijo za uspeh in ki so v skladu s socialnim pojmovanjem zasebne lastnine.

7.

Priznati moramo, da je državna socialno-politična zakonodaja nepopolna in nesodobna. To velja tudi za javno administracijo. Potrebno je skrajšanje 48urnika, zakon o minimalnih mezdah ne ustreza našim potrebam, zlasti, ker ogroža sedanji življenjski standart. Zaščita obratnih zapupnikov je samo na papirju, razširiti je treba tudi delokrog teh zapupnikov. Vajenci so samo skromno zaščiteni. Poljedelski delavci so brez zaščite. Socialno zavarovanje, zlasti starostno zavarovanje, ne nudi pogojev za življenje.

Z eno besedo: socialno-politična zakonodaja gre le skrajno škripaje naprej, pogosto so socialni zakoni celo v škodo delavstva. Delavske zbornice morajo pridobiti na svoji avtoriteti, da bodo mogle pri socialni zakonodaji uspešneje sodelovati.

8.

NSZ in njene podružnice bodo pazljivo zasledovale vse potrebe socialnega življenja delavcev in nameščencev in uporabljale vsa sredstva in pota, da te potrebe dobe realno zaščito. V dosegu tega smotra je potrebna notranja okrepitev naših organizacij in zunanja moč naših števil. Naša borbenost mora veljati zunanji in notranji sovražnikom. K temu nas poziva svetost našega programa, ki je izražen v besedah: smo narodni in zato do skrajnosti občutljivi za socialno pravičnost.

Mezdno gibanje strojnikov

Strojniki so že pred meseci dobili osnutek kolektivne pogodbe, toda do pogajanj še ni prišlo. Strojniki in kurjači so najbolj odgovorni delavci v obratih in je razumljivo, da si hočejo izbojevati tudi primeren socialni položaj. Sedaj stopajo strojniki in kurjači v drugo fazo meznega gibanja.

Predložen je bil osnutek kolektivne pogodbe že pred meseci, a do pogajanj še ni prišlo. Gre predvsem zato, da bi podjetja upoštevala pravilnik o uporabljanju parnih naprav in za zakoniti delavni čas, dalje da bi se ne zaposlovalo

nekvalificirane sile in da bi se uredilo mezdno vprašanje in pokojninsko zavarovanje.

Po razpravi med zastopniki Delavske zbornice in Zvezo strojnikov je bilo sklenjeno, da se prične delati za sklenitev kolektivne pogodbe za vsako panogo industrije in s tem stopajo strojniki v drugo fazo meznega gibanja.

V interesu podjetij je, da uredi delovne razmere strojniškega osebja, ki je glavni činitelj v obratu, od katerega zavisí vse obratovanje.

Kdo je kriv stavk?

V času največje bede in ogromnemu številu brezposelnih je izdala vlada naredbu o obvezni kolektivni pogodbi. Zakon je imel edini cilj in smisel, da zaščiti delavce pred nadaljnjim zniževanjem delavske eksistence.

Sedaj, ko kriza popušča, se je pojavilo čudovito tolmačenje. Delodajalci namreč trdijo, da dokler so veljavne kolektivne pogodbe, toliko časa nimajo delavci niti pravice zahtevati povišanje plač, kajti kolektivna pogodba je obojestransko obvezna.

Ustanovljena je bila kmetška zaščita, da bi se dvignile cene poljedelskim pridelkom, ustanovljeni so bili karteli in sindikati. Vse je bilo storjeno, kar se je dalo, z edinim namenom dvigniti cene. Malo je stvari, ki so se dale izvesti tako uspešno kot zvišati cene. Toda ti, ki so dosegli zvišanje cen, prihajajo s trditvijo, da delavci ne smejo zahtevati zvišanje mezd, zato ker je baje zanje

veljavna kolektivna pogodba, ki je bila sicer sklenjena pod popolnoma drugimi pogoji.

Taka trditev bi sama ob sebi ne imela smisla in je prav za prav brez podlage, toda kljub temu se merodajni faktorji z vsemi silami branijo povišati plače delavcem in se izgovarjajo na vse načine, če pa jim le ni mogoče popolnoma odbiti upravičene delavske zahteve, potem pa jim nakažejo enkratno draginjsko doklado.

Kdo je potem kriv, da delavstvo ni zadovoljno in da pride do stavk? Stavke so pa le ugodne za boljševoško agitacijo. Stavka ni nikaka sreča za organizacije, niti za delavstvo, temveč le za komuniste in vsi, ki se upirajo in se nočejo sporazumeti z delavstvom, pomagajo le tem poslednjim.

Temelj vsake demokracije in složnega sožitja pa je — sporazum.

STROKOVNI VESTNIK

JESENICE. Članski sestanek podružnice NSZ se je vršil v nedeljo, dne 26. t. m. z dobrim obiskom. Številne opravičbe zaradi službene zadržanosti so dokaz velike zavednosti članstva.

Tov. predsednik Zupan Tine je poročal o razgovorih med zastopniki organizacij in podjetja o posebni kolektivni pogodbi in pravilniku pokojninskega sklada KID, iz katerega posnemamo, da so se v okviru možnosti pravilnika vprašanja kapitalnega kritja upoštevale želje delavskih zastopnikov. Razumljivo je, da vsem željam ni bilo moči zadostiti, ker ni namena, da bi se v teku časa zaradi nerealnega računa ta sklad poslabšal, ali z zmanjšanjem dodatne pokojnine ali pa s povečanimi prispevki delavstva. Z vsem upoštevanimi okoliščinami normalnega položaja so zastopniki obeh strani uverjeni, da so določbe pravilnika izvedljive. Omoogočeno pa je, da v primeru dobrih računskih uspehov sklad še izboljšamo; ker je realneje ustvarjati zaupanje delavstva v sklad in s tem predpogoje za postopno izboljšanje. V vsem tolmačenju se je vzelo na znanje z zadovoljstvom, zlasti pa starejši, ki jim bo že v bližnji bodočnosti to znatno koristilo.

Poročilo o delu krajevnega odbora bratovske skladnice je podal tov. Avsenik. Obširno je bilo poročilo zlasti v novi kategorizaciji delavstva. Iznešenih je bilo več vprašanj, kar dokazuje, da smo bratovskim skladnicam do sedaj polagali premalo zanimanja in da bo potrebno še več takih sestankov.

Poročilo o položaju delavstva pri KID in glede predlogov zaupniškega zbora pri podjetju se je ugotovilo naslednje: Ugovor proti nizkim akordnim postavkam v raznih obratih je uspel, da je podjetje pristopilo k izboljšavanju. Pritožba glede nastopov obratovodij in mojstrov kakor tudi inozemskih monterjev nasproti našim delavcem nam pa uspeh še ni znan.

Na podlagi naše pritožbe se bo pristopilo k ublažitvi nalog vratarjev. Zagotovljena je postopna graditev jedilnic, oblačilnic in kopalnic, kar je nujna potreba delavstva. Zaradi večjega izvoza lesa v inozemstvo in spričo zalozbe in porabe lesa in oglja pri KID se je zvišala cena kurivu. Podjetje že dalje časa ne izdaja delavstvu drv z utemeljitvijo dobavnih zaprek. Glede cene je podjetje zagotovilo, da bo oddajalo delavstvu predpisano količino drv še po stari ceni, kljub temu, da jih mora podjetje samo plačevati 25 Din dražje za kubični meter. Razumljivo pa je, da delavstvo stremi za tem, da bi se oddajala kurjava po znižanih cenah.

Skoro tri ure trajajoči članski sestanek je podal jasno sliko o našem položaju. Iznešene so bile razne nerednosti, ki se danes dogajajo po obratih, zlasti glede podaljšave delovnega časa, ki ovira kulturni napredek delavstva. To daje zavest, da mora biti vsak delavec organiziran.

Prosvetni odsek.

V teku meseca oktobra bodo na novo urejeni prostori v Sokolskem domu, tako da pričnemo z rednimi predavanji »gospodarske socialne šole«. Opozarjamo delavstvo, naj se jih udeležuje.

Prijave za knjigovodski tečaj se sprejemajo v pisarni NSZ. Tečaj se bo pričel, čim bo zadostno število prijavitelcev. Pouk je brezplačen.

Knjižnica.

Izposojevanje knjig se prične v nedeljo dne 10. t. m., in sicer vsako nedeljo in vsak praznik od pol 10. do 11. ure in ob petkih od 19. do 21. ure. Knjižnica je na novo urejena ter se je pomnožila s precejšnjim številom novih knjig, tako da bomo vsakomur lahko postregli. Vse zaupnike pa opozarjamo, da so strokovne brošure brezplačno na razpolago.

Stavbinsko delavstvo.

Po nekajdnevem izprehodu gg. upravnih svetnikov KID se je izboljšalo vreme. V zadnji številki smo poročali o predvidenih redukcijah stavbinskega delavstva, pa so se razmere spremenile.

Posijalo je sonce delavcem »Slograda«, napoved odpusta nekaj sto delavcem je bila umaknjena. Čeprav so le skromni zaslužki, vendar je precejšnja rešitev v tem, da bodo vsaj še zaposleni v pozno jesen.

Plesna prireditev stavbincev je zadovoljivo uspela in se zahvaljujemo vsem, ki so nas posetili ali naklonili svoj prispevek. Prireditev sama je imela tudi značaj poslovnega večera glavnega zaupnika tov. Kemperla Franca, ki odhaja na odsluženje vojaškega kadrskega roka. Odbor podružnice pa mu je priredil še posebno poslovlitev v torek 28. septembra. Podružnica kakor tudi delavci bodo težko pogrešali agilenega našega tovariša, vendar nas tolaži up na njegovo vrnitev, da bo še uspešneje deloval za dobrobit delavstva.

Vsemu članstvu podružnice NSZ Jesenice-Javornik.

Dnevno poslovanje v pisarni NSZ je od 9. do 12. ure dopoldne in od 14. do 19. ure zvečer, na kar opozarjamo, da med tem časom lahko iznašajo vsi člani svoje pritožbe, informacije in odračunavanje članskih prispevkov. Istotam se sprejemajo pritožbe zaradi nerednega dostavljanja »Nove pravde«, kakor tudi želje posameznikov glede poročil.

Vsem tovarišem in delavcem sploh sporočamo, da še nimamo natančnih podatkov o položaju delavstva v Zenici in da naj vse dotlej počakajo s svojim nameranim odhodom, da jih dobimo.

Žalna svečanost.

Dne 20. septembra t. l. se je vršila na Jesenicah v Sokolskem domu žalna svečanost za pok. Masarykom. Svečanosti so se udeležili predstavniki oblasti, mnogo občinstva ter članstvo NSZ in Sokoli, tako da je bila lepo okrašena sokolska dvorana popolnoma zasedena.

Svečanost je otvorila sokolska godba s Chopinovim žalnim koralom, nato pa je sokolski prosvetar brat Franjo Klavora jedrnatno in stvarno orisal veličino Masaryka, prvega predsednika češkoslovaške republike, odločnega borca za svobodo in pravico, velikega humanista, misleca, državnika in velikega prijatelja in zaščitnika bednih in delavstva.

Vsi navzoči so počastili njegov spomin z vzklikom: »S l a v a m u!»

Za konec je godba zaigrala še češkoslovaško in našo državno himno in tako zaključila lepo uspelo žalno svečanost.

LJUBLJANA. V torek, dne 5. t. m., je bil ponovni izredni občni zbor podružnice, katerega se je udeležilo prav lepo število članov, kljub skrajno slabemu vremenu. Ta izredni občni zbor je bil sklican v sporazumu s prejšnjim in sedanjim odborom Ljubljanske podružnice in I. O. Po krajši in živahni debati je bila sestavljena sporazumna lista delovnega odbora, ki nam nudi najboljše garancije, da se bodo v Ljubljanski podružnici razmere konsolidirale in da bo prišlo v podružnici do normalnih odnošajev, tako med I. O. in podružnico kakor tudi med podružnico in članstvom. V odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: predsednik Stane Pleško, podpredsednik Stane Štrukelj, tajnik Vinko Šimenc, namestnik Milan Vozelj, blagajnik Andrej Nagode, namestnik Engelbert Wisjak, gospodar Simon Galjot; odborniki: Drago Žerjal, France Juvan, Stane Vadjal, Franc Kovič, Franc Jančar; nadzorstvo: Žmavec, Roman Loboda, Lovro Kleindinst, Rudolf Hrast. — Novemu odboru želimo pri plemeniti nameri obilo uspehov.

MARIBOR. Podružnica, zvesta svojemu zimskega delovnemu programu, je imela v nedeljo dne 3. t. m. v lastni zborovalnici jako dobro posečan članski sestanek, na katerem se je razpravljalo o zavarovanju za onemoglost, starost in smrt. Po uvodnem pozdravu in nagovoru predsednika tov. Mahničarja, ki je številnim zbranim članom pojasnil važnost in pomen takih članskih sestankov, se je oglašil k besedi tudi narodni poslanec tov. dr. Janjič, ki je navzočim pojasnil novo uredbo in prikazal nastane

nek novega zavarovanja, ki prinese našemu delavstvu sicer nova bremena, na drugi strani tudi nekaj, čeprav skromnih, koristi.

Po končanem predavanju se je oglašilo nekaj zborovalcev, ki so postavili vprašanja glede gotovih konkretnih primerov. Na vsa vprašanja sta odgovorila tovariša dr. Janjič in Zajc in je zadnji zlasti omenil važnost organizacije, ki mora postati prava kovačnica vseh upravičenih zahtev našega malega človeka po uveljavljanju pravične in sodobnosti ustrezajoče socialne zakonodaje v dobro in korist našega delovnega ljudstva in v ponos naše domovine.

Tako predavanje se bo vršilo zopet v najkrajšem času, da bodo vsi točno spoznali tudi tehnično stran nove uredbe, kar je bila želja vseh zborovalcev.

RIBNICA. V nedeljo dne 3. oktobra je priredila naša agilna podružnica v Ribnici vinsko trgatavo, katere dobiček je bil namenjen brezposelnemu članstvu. Prireditev se je vršila v dvorani Sokolskega doma, ki je bila nabito polna. Predmet velikega zanimanja med članstvom kakor tudi med ostalim prebivalstvom je bil naš tamburaški zbor NSZ iz Ljubljane, ki je neumorno sviral poskočne komade, da je v resnici občinstvo prišlo na svoj račun, za kar so bili tovariši tamburaši nagrajeni za vsak komad z aplavzom. Navzoč je bil tudi delegat centrale tov. Žmavec Pavel.

Prireditev je uspela v moralnem kakor tudi v materijalnem oziru. Odboru moramo iskreno čestitati na uspehu.

MEDVODE. V soboto dne 18. septembra t. l. se je vršil v prostorih gosp. Mrak redni članski sestanek, kateremu je predsedoval naš tov. Ooven.

Na dnevnem redu je bila edina točka »Ukinitve zavarovalnega fonda pri papirici«.

Pri tej priliki je predaval o starostnem zavarovanju tov. dr. Bohinjec Joža, ki je v poljudnih besedah orisal novi zakon o starostnem zavarovanju, za kar se mu prav iskreno zahvaljujemo.

Nato se je vršila debata o ukinitvi privatnega zavarovalnega fonda, ki jo je vodil tov. Ooven, ter so se pri tem ugotovile razne težnje in intrige od gotove strani.

Ugotavljamo, da je bilo članstvo NSZ in SDSJ 100%no zastopano na sestanku in da je JSZ poslala na ta sestanek samo 10 % delavstva in še te prisiljeno, ker je neki dični gospod funkcionar na mostu ljudi odganjal, ko so hoteli na sestanek. 10 % ljudi pa naj krije za hrabrost in hinavščino glavnih faktorjev, kar gotovo ni kolegijalno.

Glavnim faktorjem JSZ je bila poverjena važnejša funkcija, onemogočiti sestanek za vsako ceno, zato je predsednik JSZ osebno stal na vahti na mostu.

Vrgli so zadnjo karto v igri, pa vsi znaki kažejo in potrjujejo, da so igro izgubili.

Med poštenim delavstvom vlada odpor proti taki nedelavski in nestrokovni politiki.

Vahta na mostu to dokazuje. Sestanek se je vršil in dovršil z zadovoljivim rezultatom.

V Medvodah zaveden delavec ne hodi več z zavezanimi očmi.

Sora narašča, lahko vzame most in še vahto povrhu.

PEČOVNIK. Rudarska družba »Bohemia«, ki je lastnica premogovnika v Pečovniku pri Celju, namerava zgraditi žično železnico od Pečovnika do Celja. Mestna občina je v načelu za to gradnjo, če bodo le javni interesi dovolj zaščiteni.

PEČOVNIK. V nedeljo, dne 3. t. m., se je vršil v Zagradu pri Celju sestanek rudarskega odseka celjske podružnice NSZ, kateri je bil dobro obiskan, kar pomeni, da se rudarji zavedajo svojih stanovskih dolžnosti in težkoč, ki jih morajo rešiti le s pomočjo organizacije, katera bo neustrašeno in energično zastopala delavske interese. Rudarji so spoznali, da le s pomočjo organizacije lahko dosežejo marsikaj, kar bi sicer poedinci ne dosegli nikoli. Dobro vedo, da je le v organizaciji moč. Tov. Klinar je otvoril sestanek, pozdravil navzoče in dal besedo centralnemu zastopniku tov. Rudolfu Juvanu. Tov. pred-

sednik je v izčrpnem poročilu podal celotno sliko. Posebno je tolmačil pomen organizacije in organiziranega delavstva ter je prišel do zaključka, če so enotno organizirani vsi podjetniki, ki jim gotovo organizacija ni tako potrebna kot delavcu, zakaj bi se potem take delavec enotno ne organiziral, za katerega je organizacija življenjskega pomena, delavcu le v korist in zaščito. Po tem poročilu so se vršile volitve, pri katerih so bili soglasno izvoljeni naslednji tovariši: za predsednika tov. Ludvik Oprešnik, za podpredsednika Ivan Slamnik, za tajnika Franc Klinar, za blagajnika Ivan Borišek, za odbornike: Franc Gradišnik, Franc Jarmšek in Maks Zobec; za računsko preglednika pa tov. Franc Turk in Strban, za namestnika tov. Stanko Oprešnik in Jelen. Po končanih volitvah pa se je pretresal osnutek kolektivne pogodbe, ki se bo oddal v kratkem v razpravo.

ZAGORJE. Dne 23. septembra je bil dosežen tudi sporazum glede akordnih postavk rudarjev. S prihodnjim mesecem dobijo rudarji povišane zaslužke pri akordnih delih. Obljubljeni jim je bilo, da se bodo tudi delavska stanovanja pričela popravljati. Težnje delavstva na separaciji zaenkrat še niso ugodno rešene in bodo tudi v nadalje morali hoditi dvakrat po tri do štiri ure na delo.

Vidi se, da so imeli zastopniki TPD dobro voljo in so rešili, kar se je dalo.

TRBOVLJE. Dne 22. septembra t. l. so se v Trbovljah zaključila pogajanja med zastopniki družbe in rudarskega delavstva, in sicer drugi del teh pogajanj, in to nekatera neresena vprašanja pri rudniku in naposled ureditev delavskih akordnih zaslužkov.

Razprava je trajala preko poldeva in se je zaključila z obojestranskim sporazumom.

Odgovor gospodu Arhu

Ne samo nesramnost, temveč tudi žalostno je dejstvo, da g. Arh ni tako pameten in dalekoviden, ko mora vendar vedeti, da gre za dobrobit vsega delavstva in ob priliki zborovanja rudarjev s svojimi neumestnimi in neutemeljenimi napadi ruši enotnost delavskih vrst, ki so že itak slabe.

Obžalujem pa, da ima g. Arh tako slab spomin, da ne ve, kaj sem govoril, kaj je bilo sklenjeno na predkonferenci in kako so tekla pogajanja ter kdo je tisti, ki je rušil osnovne principe pogajanja, disciplino in šel preko lastnih predlogov, ki so bili na predkonferenci sprejeti; seveda ne zaradi nujnosti in nastalega položaja, temveč samovoljno brez prave potrebe.

G. Arh pa naj bo uverjen, da dobro vem, kaj so pogajanja in kaj Delavska zbornica in se le čudim njegovi predrznosti in naivnosti, da hoče zdaj usmeriti vse v drugo smer. G. Arh sam dobro ve, kaj je bilo tu mišljenega in le prav naivno vso zadevo zavija.

Da sem pa molčal, ko se je govorilo o lenuharjenju in pijačevanju rudarjev, je popolnoma razumljivo, ker nisem vsevedni Arh in se ne vmešavam v stvari, ki mi niso jasne. Vem pa, da g. Arha prav dobro poznajo tudi njegovi sodruzi ter ostali rudarji in jim zato prepuščam njegovo oceno. Povem pa, da je bil to tretji konflikt, ki ga je izzval on pri teh pogajanjih, in sicer prvi z g. Pliberškom, drugi z rudarskim glavarjem g. ing. Močnikom in zdaj z NSZ, kar pa on istoveti z neko nepoznano osebo »Mekšeta«, ki ga pa pri nas nihče ne pozna. Vidi se, da g. Arha zapušča spomin in da je povrhu vsega še tako malomaren, da se ne posluži zapisnika TPD, da bi bil njegov napad vsaj pravilno naslovljen.

Zelo obžalujem, da je g. Arh tako neveden, da istoveti nekdanjo nacionalno vlado in NSZ in mu moram povedati, da je med tema velika razlika, kajti NSZ je nepolitična in le strokovna organizacija. Drugič se pa opira ta strokovna organizacija na socialistično bazo, seveda v okviru našega naroda in nima prav nič skupnega s fašisti.

Makše.

ZANIMIVOSTI IN PRIPOMBE

Otvoritev rudnika aluminija v Lozovcu

—k V nedeljo, dne 1. avgusta t. l., je bila slovesno otvorjena tovarna aluminija d. d. v Lozovcu nad slapovi Krke.

Družba je sicer bila ustanovljena že leta 1935, z 10 milijoni obratnega kapitala.

To je sicer prva tovarna aluminija v Jugoslaviji, ker smo doslej izvažali samo rudo bauksit v inozemstvo.

Družba se je obvezala napram državi, da bo v treh letih zgradila objekte, s čimer bo omogočena proizvodnja 1000 ton letne produkcije, v štirih letih da mora zgraditi naprave za proizvodnjo aluminijevih zlitin in za predelavo surovega aluminija. S tem bi se krila vsa potrebščina aluminija v državi.

Ako bi se pa ta potreba povečala, je družba zavezana, zadostiti tudi tem zahtevam države. Za te dolžnosti do države pa je prejela družba razne privilegije, in sicer:

1. Izključno pravico za proizvodnjo aluminija za dobo 15 let.

2. Prvenstveno pravico pri javnih dobavah, ako ob enaki kakovosti njena ponudba ne presega 15% inozemske konkurence.

3. Za 15 let je družba oproščena: zemljarine, zgradarine, vseh taks in ostalih državnih in samoupravnih dajatev, ki so v zvezi z ustanovitvijo družbe in nakupom nepremičnin ter dopolnilnih taks.

4. Oproščena je carine, državnih in samoupravnih trošarin in dajatev pri uvozu strojev, aparatov in nadomestnih delov; državnih in saupravnih trošarin in dajatev na električni tok. Plačati pa ima dividendni davek.

5. Oproščena je vseh občinskih taks občine Šibenik ter je prejela od občine 5000 kvadratnih metrov brezplačnega zemljišča in potrebno množino vode.

6. Elektrarna Ante Supuka v Jarovi bo dobavila letno 25 milijonov kilovatnih ur toka brez trošarine.

Tovarna je zgrajena v neposredni bližini bogatih in ogromnih ležišč najboljšega in najčistejšega bauksita, ki vsebuje 96% čiste rude in ki je najboljša na svetu.

Z zgraditvijo te tovarne je stopila naša država v vrsto maloštevilnih držav, ki proizvajajo aluminij. Doslej smo izvažali surovo rudo v Nemčijo, a od nje uvažali aluminij. Uvoz sicer ni bil velik,

vendar smo bili vsled te kovine odvisni od inozemstva.

Sedaj smo postali neodvisni, ker bo tovarna lahko krila s svojo produkcijo vse potrebščine državnih potreb in so podani vsi predpogoji, da bomo tekom nekaj let lahko že izvažali odvisni aluminij.

Ako vzamemo v pošt, da je svetovna proizvodnja aluminija znašala doslej 3000 ton letno, povpraševanje pa je bilo večje in če se bomo razvili na produkcijo 1500 ton letne produkcije, bo tovarna v Lozovcu krila potrebo skoro polovico aluminija letnega povpraševanja na svetu.

Kakor moramo z veseljem pozdravljati sedanjo gospodarsko osamosvojitve, tako spremljamo razne od države pridobljene privilegije z mešanimi občutki, med katerimi ni niti besedice o socialnih dolžnostih in varovanja odgovarjajočih mezd za vse pri družbi nastavljene nameščence in delavce.

Po vseh znakih in izkušnjah sodeč, bo ta družba enaka družbi za proizvodnjo bakra in srebra v Borovu uveljavila princip minimalnih mezd, glasom tozadevne banske uredbe v Splitu.

Kaka razlika odškodnine za delo bo nastala v korist delničarjev, obdanih z glorio privilegijev, ki niso mačkine solze, napram podjetjem brez privilegijev, za katere velja enak princip minimalnih mezd.

Pri takih privilegiranih družbah biti član za nas niso mačkine solze, le žal, da teh članov še ne poznamo, to vse vedeti ne bi bilo napačno, za presojo enakopravnosti v družbi z ozirom na dolžnosti do države.

Sicer se pa k temu vprašanju morda kmalu povrnemo.

Za danes samo tole: Privilegirani stanovni in družbe so grobokop objektivnega in demokratičnega narodnega gospodarstva.

Privilegij brez dolžnosti je krivica, ki jo mali človek ne doume.

Veliko je ljudi, ki delajo le to, kar morejo in prav to je znak njihove nizke kulture.

Resnica je močnejša

Vsa demagoška natolcevanja g. Arha so neresnična in seveda tudi brezuspešna in g. Arh se bo s takim postopanjem sam onemogočil. Posluša se vseh mogočih intrig, ker nima pravih argumentov. Že pri zborovanju je opozoril zbrano delavstvo, da jim bo povedal, kje tiči zajec, a na žalost tega nismo izvedeli. Seveda, kar ni mogel doseči z demagogijo pri zborovanju, to skuša zdaj doseči s časopisno polemiko.

Veste, kaj pa lahko doseže? Le to, da bo razbil enotnost delavskih vrst in da bodo delavci začeli dvomiti in da bodo izprevideli, da ni vse zlato, kar se svetli.

Žalostno je, da se tako potvarja resnica, toda znano je, da potapljačji se ne izbira sredstev, temveč zagrabi za vse, da se le reši. Vsi pa vedo, ki so bili navzoči pri zborovanju in ki so me slišali, ka sem rekel, da ne bi prišlo do tega konflikta in da bi se o zadevi pomenili na drugem mestu, če bi gosp. Arh tako nesramno ne napadal NSZ. Ne jaz, temveč g. Arh je tisti, ki je s podlim izpadom izzval konflikt, ki bi ga gotovo ne bilo, če bi bil g. Arh le malo bolj uvideven.

Kar se pa tiče tajnika Jugoslovanske strokovne zveze, je vse, kar navaja »Delavska politika«, ostudno podtikanje, ker g. Rozman ni nastopil tako osorno in takimi besedami, kakor jih navaja »Delavska politika«, temveč se je čisto v dostojnem in prijateljskem tonu razgovarjal v družbi štirih oseb in je med drugim dejal, da z razprtijami koristimo

le komunistom. Sam sem mu dodal, da bi vse izostalo, če bi g. Arh tako nesramno ne napadal, in sem dejal, če se bo v Hrastniku to ponovilo, se bomo pogledali še od bližje.

V Zagorju je izjavil g. Arh, da z menoj in Sedlarjem, t. j. z našim predsednikom, sploh ne govori, toda po končanem zborovanju v Hrastniku, kjer je on le prečital in pojasnil zapisnik brez vseh drugih primers in napadov, je seveda poteklo vse mirno in ko je bilo zborovanje končano, mi pravi: »Pozdravljeni, sedaj mi je šele znano, zakaj je prišlo zjutraj do konflikta.« Torej je sam izprevidel, da je tega kriv sam in je prav zaradi tega z menoj tudi spregovoril.

Nikakor pa nisem in ne bom nikoli zanikal, kar sem govoril v Zagorju. V Hrastniku pa sem nastopil tako, kakor bi moral tudi v Zagorju, če bi se vsakdo zavedel svoje dolžnosti. Sam nisem mislil in tudi nisem imel pooblastila od organizacije, katero sem zastopal, da bi koga napadal in tako rušil delavske vrste, toda če pa kdo tako nesramno napada NSZ, je dolžnost uslužbenca, da to brani in pove resnico. Predsedstvo je bilo obveščeno podrobno o poteku pogajanj in preden sem šel na zborovanje, mi je bilo rečeno, naj mirujem in ne razdvajam delavskih vrst in da se bomo o vsem pomenili na drugem mestu, toda do konflikta je prišlo in to po zaslugi g. Arha. Makše.

Sodbe o Masaryku.

»Fašisti se smejejo zastarelemu načelu, da je treba vladati z ljubeznijo in pravičnostjo.

Masaryk pa je vladal po tem normalnem principu in je pridobil Češkoslovaški spoštovanje vseh narodov in je zemljo osvobodil iz avtarkične puščave srednje Evrope za najtrdnjšo in najkrepkejšo državo, ki se je rodila iz valov svetovne vojne.

»New Chronicle«, London.

»Masaryk je postal politik in državnik zlasti za jugoslovanska vprašanja. Ako bi ne bilo Masaryka, bi jugoslovansko vprašanje ne dobilo nikdar tako jasne oblike pred Evropo.« »Pravda«.

V Št. Vidu je prišlo do sporazuma.

Pred kratkim je prišlo med mizarskimi pomočniki in mojstri do sporazuma.

Pomočniki so stavkali nad tri tedne. V sporazumu obe stranki izražata željo, da bi prišlo čimprej do sklenitve kolektivne pogodbe v mizarski stroki, ki naj bi veljala za vso banovino. Do 1. novembra pa ostanejo v veljavi delovni pogoji po stari kolektivni pogodbi. Po 1. novembru pa naj stopi v veljavo nova kolektivna pogodba, ki naj bi se potem uveljavila postopoma za vso banovino.

Krajevna bratovska skladnica na Jese-nicah

odreja za mesec oktober 1937 sledeči vrstni red zdravniške službe v nedeljah in praznikih, ki velja za vse družinske člane brez razlike na njih bivališče, in sicer: 3. oktobra g. dr. Keržan Bartol, 10. oktobra g. dr. Čel Milan, 17. oktobra g. dr. Keržan Bartol, 24. oktobra g. dr. Čel Milan, 31. oktobra g. dr. Keržan Bartol.

Italijanska vlada je pripravljena v španskem vprašanju popustiti in bi bila zadovoljna, če bi se generalu Francu zagotovil časten umik. Italija baje želi, da postane Španija demokratična mon-

Vsakdo naj ve,

da je trgovina s papirjem, pisarniškimi, razmnoževalnimi, tehničnimi in šolskimi potrebščinami

IV. BONAČ

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica 5

najbolje

sortirana trgovina

Polnilna peresa,

pisemski papir, albumi,

pisalne garniture,

keramika, bižuterija in

druga moderna darila

Zastopstvo za OZALID

arhija s kraljem Don Juan-om, ki je baje znan kot mož demokratičnih načel. Vzrok popuščanja leži menda v neugodnem poročilu, ki ga je podal nemški poslanik general Faupel o položaju v Španiji Hitlerju, da se je tudi slednji baje odločil ustaviti vsako vmešavanje v španske dogodke. Da bi le bilo res.

Bližu vojne smo, je rekel sovjetski maršal Vorošilov v svojem govoru na vojake po zaključenih vojaških manevrih.

Nič čudnega, saj na meji Rusije itak že grme topovi.

Japonska odklanja posredovanje, ker bi tako posredovanje imelo le namen, da se Japonsko oropu doseženih uspehov na bojiščih. Tako pišejo japonski vladni listi.

Čudna vojna brez vojne napovedi!

Kakšni uspehi so tu mišljeni, ni znano, ker poznamo le velik japonski poraz pri Šangaju in zahtevo po dveh milijardah jenov vojne odškodnine.

V Braziliji so odkrili komunistično zaroto in proglasili obsedno stanje. Posledica sežiganja kave in uničevanja zemeljskih produktov.

Odpočle prostovoljcev iz Španije. Anglija in Francija sta odločeni to zahtevo uveljaviti.

Ako ne, se bodo odprle meje Francije valencijski vladi za dobavo vsega potrebnega vojnega materijala.

Francoska vlada je sklenila, da bo izgnala vse španske begunce, ki jih je okoli 50.000 in so stali Francijo dnevno dva milijona frankov.

Na gališki meji je Madžarska postavila posebne kontrolne postaje, da bi preprečila dohod galiških židov na Madžarsko. In pri nas?

Članstvu javljamo,

da je preminula naša dolgoletna tovarišica Keber Marija, ki je bila zaposlena v papirnici v Goričanah. Bila je zvesta in simpatična tovarišica in jo bomo težko pogrešali.

Njej ohranimo časten spomin, njenim sorodnikom pa izrekamo iskreno sožalje! Odbor podružnice Medvode.

Javna zahvala pogorelca.

Čut hvaležnosti mi velevala, da se tem potom najpristrčneje zahvalim Narodni strokovni zvezi v Medvodah, narodnemu poslancu g. Rajku Turku ter vsem onim, ki so mi moralno in gmotno priskočili na pomoč ob priliki, ko mi je požar uničil moj skromni dom.

Bradeško Ludvik, član NSZ, Žlebe pri Medvodah.

Vse podružnice

tem potom pozivamo, da nujno odgovore na okrožnico glede letošnjega koledarčka.

Upravi koledarčka napravljajo zamudniki nepotreben zastoj.

Uprava »Nove Pravde«

je razposlala vsem poverjenikom in podružnicam NSZ okrožnico z dalekosežnimi navodili in vprašanji. Tudi na to okrožnico čaka uprava nestrpno na odgovore. Presimo torej! Uprava.

AVT. CIV. ING.

M. A. Stebi

ZASTOPSTVO ŠKODOVIH ZAVODOV

LASTNIK: L. PAULIČ

Elektromotorje iz znamenitih Škodovih zavodov v Plznu, kakor tudi lestence, svetilke, kuhalnike in vse električne aparate dobite PO NAJNIZJIH CENAH V PASAŽI PALAČE

v Ljubljani, Aleksandrova cesta štev. 4

Posebno opozarjamo na najnovejšo likalniko, s katerimi se prihrani 30—50% stroškov za tok

NA ZALOGI JE TUDI

VES OSTALI ELEKTRO-TEHN. MATERIJAL